

теорија и пракса недвосмислено доказују да политичка власт може да буде правична само ако је и легитимна и легална. И у традицији класичне политичке филозофије је остало у наслеђу становиште „да се питање о достојности политичког поретка и праву на политичко владање, заснива на оба ова принципа“. Док се јасно разликовање ова два појма у науци (доктрини правног и политичког позитивизма) и пракси изводи тек у XVIII и XIX веку, дакле када се већ успоставља модерна правна и демократска држава дотле је у предмодерној држави стање по овом питању било другачије. Шта више, може да се говори о извесном идентификовању стања легалитета и легитимитета као доминантном обележју такве премодерне европске државе.

3. РАЗЛИЧИТЕ КОНЦЕПЦИЈЕ И СХВАТАЊА О ЛЕГИТИМНОСТИ

О оправдању државне власти, о томе одакле потиче њен ауторитет и како се он објашњава (оправдава) постоје разне теорије: старе и новије, прихватљиве и неприхватљиве, земаљске и оноземаљске, актуелне и превазиђене, и као такве одговарају датом стању људске свести и политичке праксе која се из ње (свести) изводила. Како примећује Слободан Јовановић (наш највећи теоретичар државе и права), држава и њена власт се може правдати као једна виша нужност, односно њено правдање се може изводити из фаталности њеног постанка. Ово би била најстарија теорија о легитимности и она се појављује у две варијанте: као природна и као божанска нужност. Још су антички филозофи били склони схватању државе као једне природне нужности и то се најбоље види из Аристотеловог учења о држави. И код Аристотела (а и у целој античкој традицији) заједница (држава) је била „све“, важнија од појединца који је био непризната (или мало призната) вредност и који је имао смисла и потврђивао се само у њој. Аристотел је у човеку видео политичко биће (*zoon politikon*), или политичку животињу која има природну жељу за заједничким животом и политичким општењем. Човек је рођен са инстинктом државног живота и он не може да живи без државе, тако да се она појављује по природи ствари као нешто нужно, као и задовољавање једне човекове природне потребе. Једноставно, човек не може да живи и опстаје ван државе јер би тада био или звер или бог. Оваква природна нужност државног живота се по овој теорији објашњава тиме да човек, откако постоји, увек живи у већим или мањим заједницама и групама из чега се закључује да то важи и за његов живот у држави. Овакво објашњење и оправдање државе је нетачно јер се њиме само доказује нужност људске заједнице, али не и државне заједнице и државног живота. Држава се никад не